

PELASTAKAA LASTEN LAUSUNTO LAPSIIN KOHDISTUVIIN SEKSUAALIRIKOKSIIN LIITTYVÄSTÄ TERMINOLOGIASTA

27.1.2021

Pelastakaa Lapset kiittää mahdollisuudesta lausua lapsiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyvästä terminologiasta ja niiden suomenkielisistä vastineista. Pelastakaa Lapset tarkastelee käytettävää terminologiaa ensisijaisesti lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta

CSA = CHILD SEXUAL ABUSE

Pelastakaa Lapset suosittelee käytettävän termiä “lapsen kohdistuva seksuaaliväkivalta”. Väkivalta on mielestämme sanana hyväksikäyttöä selkeämpi, konkreettisempi ja yksiselitteisen tuomitseva. Se kuvastaa paremmin tapahtunutta vakavaa rikosta ja lapsen oikeuksien loukkausta. Termin “seksuaaliväkivalta” etuna on myös se, että se ei vaadi sanan “seksuaalinen” käyttöä toisin kuin “seksuaalinen hyväksikäyttö” ja “seksuaalinen väkivalta”. Tilanteessa ei uhrin näkökulmasta ole kyse seksuaalisesta toiminnasta, vaan seksuaaliväkivallasta.

Pelastakaa Lapset huomauttaa, että termien “child sexual exploitation” sekä “child sexual exploitation material” suomennoksiin liittyy haasteita, joista osa johtunee vaihtelevasta englanninkielisten termien käytöstä kontekstista riippuen. Tästä johtuen emme ehdota termeille käännoiksiä, mutta olemme mielellämme mukana suomennoksia mietittäessä ja vaihtoehtoista keskusteltaessa.

GROOMING

Suosittelimme käytettävän ensisijaisesti termiä “lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin”. Ei ole syytä korostaa lapseen kohdistetun houkutteluprosessin seksuaalisuutta (seksuaalinen houkuttelu). On hyvä huomioida, että grooming-tilanne voi alkaa ikään kuin “tavallisella” keskustelulla, jossa aikuinen kyselee esim. lapsen kuulumisia, kiinnostuksen kohteita yms. Tässä vaiheessa tilanne ei vielä ole seksuaalissävytteinen, vaikka prosessin tarkoitusperä on houkutella lapsi seksuaalisiin tarkoituksiin. Terminä “lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin” tuo ilmi houkuttelun moninaisen luonteen. Kyse on moniulotteisesta ilmiöstä, jossa tekijä voi pyrkiä saamaan lapsen luottamaan tai kiintymään itseensä hitaasti ja vähitellen tai jossa seksuaalissävytteistä sisältöä tuodaan keskusteluun hyvinkin nopeasti.

SEXTING

Termiä "sexting" voidaan käyttää niin aikuisten keskinäisestä kuin lasten keskinäisestä suostumuksellisesta viestittelystä (kts. esim. Luxemburg guidelines. <http://luxembourgguidelines.org/>). Suomennoksena seksiviestittely toimii mielestämme hyvin, sillä se välittää saman merkityksen. Osana seksiviestittelyä lapset ja nuoret voivat jakaa toisilleen seksuaalissävytteistä materiaalia - tekstiä, kuvia ja videoita. Pelastakaa Lapset korostaa, että termiä seksiviestittely ei tule käyttää tilanteesta, jossa aikuinen lähettää lapselle tai vastaanottaa lapselta seksuaalissävytteistä materiaalia.

SEXTORSION

Nostamme esiin Luxemburgin ohjeistuksessa esiin tuodun suosituksen, jossa kehoitetaan käyttämään termiä "sexual extortion of children" termin "sextortion" sijaan tilanteissa, joissa rikos on kohdistunut lapseen. On tärkeää, että termi huomioi, että kyse on lapseen kohdistuneesta rikoksesta. Sopivasta suomennoksesta käymme mieluusti keskustelua muiden toimijoiden kanssa. Ehdotamme käytettäväksi termiksi "lapsen kiristäminen seksuaalissävytteisellä materiaalilla", kun puhutaan lapsiin kohdistuneista rikoksista. Ehdotus vastaa mielestämme hyvin Luxemburgin ohjeistuksessa suositeltua termiä "sexual extortion of children".

CSAM, CHILD SEXUAL ABUSE MATERIAL

Kun puhutaan lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista, täytyy näkökulman ja käytettävän terminologian lähteä lapsen oikeuksien näkökulmasta. Kyseinen materiaali todistaa tilannetta, jossa lapsi on seksuaalirikoksen uhri ja materiaali on todistusaineistoa tapahtuneesta rikoksesta.

Pelastakaa Lapset esittää, että käytetään termiä "lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali". Termi vastaisi näin myös paremmin englannin kielessä yleisesti käytettävää termiä "child sexual abuse material". Pelastakaa Lapset ehdottaa käytettävän termiä "materiaali" "kuvan" ja "esityksen" sijaan, kuten huomautetaan myös kansainvälisessä terminologiaohjeistuksessa (Luxemburg guidelines, http://luxembourgguidelines.org). On tärkeä huomata, että rajoittamalla terminologian "kuviin" ja "esityksiin", on olemassa riski, että suljetaan pois kaikki muunlaiset lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavat materiaalit kuten äänitiedostot tai muut mahdolliset tallennustavat. Pelastakaa Lapset kehottaa tässä yhteydessä käyttämään myös erityistä harkintaa termin "esitys" käyttämiseen, sillä se on monitulkintainen ja se saatetaan käsittää väärin. Lapseen kohdistuva seksuaaliväkivalta ei ole esitystä tai näyttelyä, vaan kyse on todellisista seksuaalirikoksista todellisissa tilanteissa.

SELF-PRODUCED (SEXUAL) MATERIAL

Luxemburgin ohjeistuksen mukaan suositellaan käyttämään tämän tyyppisestä materiaalista termiä "self-generated sexual content/material involving children", jonka varsin suora suomennos olisi "lapsen itse ottama seksuaalissävytteinen materiaali". Alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret voivat lähettää itsestään intiimejä ja/tai alastonkuvia tai -videoita suostumuksellisesti toisten nuorten kanssa. Jos kyseessä on lapsen itsensä ottama materiaali, joka on jaettu suostumuksellisessa suhteessa toisen lapsen kanssa, voisi sopiva termi olla "lapsen itse ottama seksuaalissävytteinen materiaali".

Valitettavasti usein pelkän kuvan tai videon perusteella ei voida sanoa, missä yhteydessä materiaali on otettu, mikä tuo termin määrittelyyn kuitenkin haastetta. Jos kyseessä on materiaali, joka on otettu lapseen kohdistuneen seksuaalirikoksen yhteydessä, tulee käytettävän terminologian tuoda esiin se, että kyse on lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista. Tällainen materiaali voi olla tuotettu esimerkiksi siten että aikuinen henkilö on ohjeistanut lasta kyseisen materiaalin ottamisessa.

Sopivasta suomennoksesta käymme mieluusti keskustelua muiden toimijoiden kanssa.

Asiantuntijat Eveliina Karhu, Pauliina Sillfors ja Janita Tasa

Lasten suojele ja Nettivihje

Pelastakaa Lapset ry